

Persbericht 2: Groei ledental Nederlandse politieke partijen beëindigd

Groningen, 10 januari 2005

Groei ledental Nederlandse politieke partijen beëindigd

Het jaar 2004 vertoont een daling van het totale ledental van de Nederlandse politieke partijen, na een flinke stijging in de jaren daarvoor. Telden de partijen in 2002 gezamenlijk 306.383 leden en in 2003 311.022 leden, het afgelopen jaar bleef hun totaal op 303.942 leden steken - een verlies van 7.080 (2,3%). Deze teruggang kwam vooral op het conto van het CDA (3.900 leden; 5,1%) en de VVD (ruim 2.200 leden; 5,1%). De PvdA daarentegen verloor licht (ongeveer 800 leden; 1,3%). Het ledental van D66 liep terug met 680 leden (5,0%) en dat van de ChristenUnie met zo'n 650 (2,6%).

Tegenover deze vijf verliezers staan drie partijen die winst boekten. De grootste toename was weer voor de SP, met een groei van ruim 900 leden (2,1%). De SP heeft de VVD in ledental ingehaald en is nu de derde partij in Nederland. Het ledental van GroenLinks steeg met ongeveer 200 leden (1,0%), evenals dat van de SGP (0,8%). Duidelijk is echter dat ook hier de vette jaren voorbij zijn, zoals bijvoorbeeld de SP laat zien – ruim 9.000 leden winst in 2002 (23%) en bijna 7.000 leden in 2003 (19%). In deze jaren werden Tweede-Kamerverkiezingen gehouden. De campagnes voor deze verkiezingen hebben doorgaans een positieve uitwerking op het ledental. Daar kwam in 2002 nog eens de bijzondere politieke situatie bij als gevolg van het optreden van Fortuyn en zijn gewelddadige dood op 6 mei. De partijen links van het midden rapporteerden toen in de zomer van 2002 een sterkere ledengroei.

Al met al lijkt de daling van het ledental van de grote partijen, die zo in het midden van de jaren tachtig begon, zich na een korte opleving weer voort te zetten. Het ledenverlies van CDA, PvdA en VVD wordt voor een deel veroorzaakt door het vergrijsde ledenbestand van deze partijen. Eenderde van de leden die het CDA in 2004 uitschreef, heeft wegens ziekte bedankt of is overleden. Van de leden die de PvdA het afgelopen jaar uitschreef, was een vijfde overleden. Ongeveer een kwart van de leden van de VVD is ouder dan 70 jaar.

Het ledental wordt in binnenkort waarschijnlijk één van de criteria aan de hand waarvan de hoogte van de overheidssubsidie aan de politieke partijen wordt vastgesteld, naast het zetelstal in de Tweede Kamer. Een hoog ledental is daarom voor de partijen van groot belang. Overigens wil de daling van het ledental niet zeggen dat de partijen er geen nieuwe leden meer verkrijgen. Zo won het CDA 1.500 leden, de VVD bijna 2.800 en de PvdA meer dan 3.500 leden. Ook D66 kreeg er zo'n 750 nieuwe leden bij. De aanwas van deze partijen was echter niet voldoende om het verlies te compenseren. Veel leden melden zich tegenwoordig aan via de websites van de partijen.

Het aantal kiezers dat in Nederland lid is van een in de Tweede Kamer vertegenwoordigde politieke partij, bedraagt momenteel 2,5%. Deze zogeheten ‘organisatiegraad’ behoort tot de laagste van West Europa.

Voor meer informatie:

G. Voerman
 Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen
 Broerstraat 4
 9712 CP Groningen
 Tel: 050-363 68 30
 Fax: 050-363 72 56
 E-mail: g.voerman@ub.rug.nl
 Site: www.dnpp.nl

Ledentallen Nederlandse politieke partijen per 1 januari 2004 en 1 januari 2005

	1 januari 2004	1 januari 2005				
	totaal	totaal	nieuwe leden	uitgeschreven leden	saldo	%
CDA	77.000	73.000	1.500*)	5.400*)	-3.900	- 5,1 %
ChristenUnie	24.889**)	24.235	1.022*)	1.892*)	-654	-2,6 %
D66	13.507	12.827	752*)	1.402*)	- 680	- 5,0 %
GroenLinks	20.503	20.709	2.000*)	1.800*)	+ 206	+ 1,0 %
PvdA	61.935	61.111	3.564	4.388	- 824	- 1,3 %
SGP	25.700	25.900	964	764	+ 200	+ 0,8 %
SP	43.389	44.299	4.635	3.725	+ 910	+ 2,1 %
VVD	44.099***)	41.861	2.798	5.036	- 2.238	- 5,1 %
Totaal	311.022****)	303.942				

*) benadering (administratieve verwerking soms nog niet voltooid)

***) correctie door ChristenUnie van opgave januari 2004

****) correctie door VVD van opgave januari 2004

*****) aangepast totaal als gevolg van gecorrigeerd ledental van de ChristenUnie en de VVD; exclusief het ledental van de LPF (4.000 leden)

N.B.: van de LPF is geen opgave ontvangen van het ledental in 2004